

Strasbourggi tanulmányút

A Nemzeti Művelődési Intézet munkatársai 2015 májusában Franciaországba látogathattak, hogy megismerkedjenek Elzász tartomány településeinek művelődési és ifjúsági tevékenységével. A csoport nagyrészt olyan új vezető munkatársakból állt össze, akik hasznosítani tudják megyei módszertani munkájukban a franciaországi tapasztalatokat, jó gyakorlatokat (Benkóné Klára Júlia, Balogné Uracs Marianna, Matyasovszky Margit, Tóth Csaba, Tóth Viktor, Kiss Gábor Boldizsár, Kárpáti Árpád, Szöllösi Eszter valamint Balogh Boglárka). Balogh Boglárka a Gyermek- és Ifjúsági Önkormányzati Társaság alelnökéeként vett részt a tanulmányúton.

1. nap

A Straßbourgtól 15 km-re található kisvárosban, Geispolsheimben találkozott a csapat a vendéglátó Alsó-Rajna Megyei Szövetség képviselőivel. A rövid személyes bemutatkozás után Piero Calvisi, a szövetség igazgatója és helyettese, Philippe Stenger engedtek bepillantást a szervezet működésébe. A Szövetség 1948-ban jött létre azzal a céllal, hogy a II. világháború pusztításai után közösségi életre és önképzésre, művelődésre alkalmas helyet biztosítsanak a fiataloknak. A 80-as évektől azonban Elzász régióban túlléptek azon az alapkoncepción, amely főként a hely biztosítását helyezte előtérbe, és térségi animációban kezdtek gondolkodni. A napjainkban a szervezetben folyó szakmai munkát is ez a területi fel-

adatellátás-szemlélet határozza meg. Mintegy 25 megállapodást kötöttek helyi önkormányzatokkal vagy kistérségi társulásokkal, melyek alapján szakmai fejlesztő munkát végeznek a településeken. Így biztosítják, hogy a közművelődésben minden településen, amellyel megállapodásuk van, általuk delegált, jól képzett szakemberek dolgozzanak. Az ernyőszervezetként működő szövetségnek 57 tagegyesülete van – ebből 20 művelődési ház – 184 fős alkalmazotti létszáma, évi 12 millió eurós költségvetése. Működésüket megkönnyíti, hogy 3-5 éves együttműködési megállapodásokat kötnek (pl. a megyei önkormányzattal), ezáltal finanszírozásuk kiszámítható, így hosszú távú stratégiában tudnak gondolkodni.

Tevékenységük szerteágazó, minden generációt érint, de különösen

jelentős a 6-10 éves korosztály iskolán túli, szabadidős foglalkozásainak megszervezése, melyet – mint közfeladatot – az önkormányzat ad át a szövetségnek. Figyelemreméltó volt számunkra, hogy az egész napos iskolai tevékenység egy részét ezáltal a helyi közművelődési szakemberek szervezik: a gyerekeknek különböző művészeti, sport és egyéb közösségi foglalkozásokat szerveznek, melyek már nem az iskolában zajlanak, hanem a közösségi színtereken.

A délutánt olyan intézmények látogatásával töltöttük, amelyekben a szövetség munkatársai dolgoznak. A Geispolsheimben található André Malraux Kulturális Központ a 8000 fős település kulturális életét szervezi. A fiatal igazgató a számunkra is ismerős egyszemélyes művelődési ház modelljét mutatta be a gyakorlatban.

Megbeszélés a francia kollégákkal Geispolsheimben

Ostwald szintén Strasbourg mellett található kisváros, melyben két intézményt is meglátogattunk. A most épülő, több ezer fős lakótelep közepén rövidesen megnyílik az új művelődési ház. Itt az ifjúsági ügyekért is felelős alpolgármester asszony is fogadott bennünket, akitől megtudhattuk, hogy a település a lakosság nagyfokú mobilitásához alkalmazkodik, így számukra a helyi értékek ápolása, a települési identitás erősítése nem értelmezhető oly módon, ahogyan azt mi fontosnak tartjuk. Itt inkább az adott lakosság számára szóló kulturális rendezvénykínálat megteremtése és a közösségeknek megfelelő szintér biztosítása a cél.

A nap végén hosszú időt tölthetünk az itt élő 10-18 éveseket színvonalas programokkal megszólító ostwaldi ifjúsági házban. Az intézményt vezető fiatal szakember kreatív, szabadidős programokat, alkotó művészeti vagy sportfoglalkozásokat szervez a vidám, oldott légkört sugárzó kis házban, de lehetőség van arra is, hogy kötetlenül, szabadon együtt lehessenek itt a gyerekek. A vele való beszélgetés során arra is rákérdeztünk: mi is a céljuk a különböző foglalkozásokkal – egy konkrét készség, tudás átadása, vagy valami más? Számára a válasz kézenfekvő volt: a cél a kompetenciák fejlesztése, a közösségben végzett tevékenykedés megtanulása, a személyiség kiteljesedése, vagyis a cél maga az út, és ezt a szem-

Strasbourgi életkép ünnepezen

léletet adják át minden animátornak, foglalkozásvezetőnek, oktatónak, aki náluk megfordul. Ezáltal valóban a közművelődési szakember válik a gyerekek fejlesztésének, közösségi aktivitásának motorjává.

2. nap

Kilencfős csapatunk Strasbourgot elhagyva, mintegy másfél órányi utazás után jutott el az „Elzász púpjain” található Lorentzenbe. A 2009-ben megalakult egyesület (La Grange de Paysage) az alig 200 lelkes település egykori uradalmi birtokát újította fel, építette át: a 7 millió eurós támogatásból ökoturisztikai látogatóközpontot hoztak létre. A „Centre d’initiation a la Nature” (Természetismereti

Központ) elnevezésű létesítmény a magyarországi erdei iskolákhoz hasonlít. Elsősorban a tájegységgel foglalkoznak: a biodiverzitással, az ember és környezet kapcsolatával, az örökségvédelemmel, valamint a kultúra és a művészet megjelenésével a természetben. Az iskolásokat a tanév alatt és a szünidőben más-más programokkal szólítják meg, várják a családokat, emellett a helyi döntéshozók számára is kínálnak programokat. Az uradalmi magtár épületében interaktív kiállítás mutatja be Elzász természeti kialakulását, növény- és állatvilágát, mezőgazdasági múltját és jelenét. A régi malom épületében ifjúsági szálláshelyet, napközis létesítményt hoztak létre, ott jártunkkor épp az ebédet várta a gyereksereg.

A nap következő állomása Druelingen település kistérségi feladatokat ellátó ifjúsági háza volt. Különleges kültéri építészeti megoldások révén az épület látványvilága egy fészket szimbolizál, ahol a legfiatalabbak töltik napjaikat. Az ifjúsági házban korcsoportonként, 3 hónapos kortól 18 éves korig bezárólag foglalkoznak a gyerekekkel és fiatalokkal: a nagyobbak tartalmat időtöltését animátorok biztosítják különböző projektek keretében.

Geispolsheimben már várt ránk Daniel Frédout, az Ifjúsági és Művelődési Házak Országos Szövetségének igazgatója és Philippe Helson, a szövetség nemzetközi koordinátora, valamint Piero Calvisi, a megyei szövetség elnöke. Daniel Frédout röviden bemutatatta a megyei szövetség tevékenységét, működését. Rámutatott, hogy

A szerző a Médiathèque sokszínűségével ismerkedik

**Europe Direct hálózat
strasbourgi központja**

az ifjúsági művelődési házak hálózata tevékenységek tekintetében nem egységes, ezért is fontos különböző tartományok meglátogatása a teljes kép kialakításához. Hálózatuk fő célkitűzése a fiatalok aktív polgárokká nevelése, hogy kiteljesednek, kritikai szemléletük erősödjék, és cselekvőképességükkel egy nyitott, szolidáris világ alakulhasson ki, ahol örömmel élnék egymás mellett az emberek.

Munkájuk négy fő pólusa:

- a fiatalok: generációk közötti kapcsolat megteremtése, társadalomba ágyazás

- a kultúra: emancipáció, a világ felfedezése

- a nemzetközi kapcsolatok: közös munka, egymás megismerése

- a képzés, továbbképzés

Az országos szervezetnek 12 régióban 750 tagszervezete van, 400 000 taggal. Szolgáltatásaikat hárommillió látogató számára biztosítják, 15 000 fizetett alkalmazottal. Ezt követően Daniel Frédout kitért a Nemzeti Művelődési Intézettel 2013-ban megújított együttműködési megállapodás eddigi eredményeire. Örömet fejezte ki, hogy most harmadik alkalommal érkezik magyar delegáció Franciaországba tanulmányútra. Az együttműködés keretében a Művelődési Intézet meghívására tartott előadást

Brice Gourdol az önkéntesség francia gyakorlatáról, illetve egy alkalommal a szövetség vezetői, munkatársai magyarországi tanulmányúton is részt vettek. Szintén az együttműködés eredménye, hogy a Nemzeti Művelődési Intézet 2013 decemberében nemzetközi ifjúsági szemináriumot szervezett Budapesten.

Az országos szövetség igazgatója ismertette a 2015. október 22-24. Strasbourgban, 2000 fő részvételével megvalósuló konferencia részleteit. A meghívottak között 200 külföldi résztvevőt is várnak partnereik köréből, így csatlakozhat hazánk is a Nemzeti Konventhez, a tervek szerint 40 fiatalal. Partnerünk, a Gyermek- és Ifjúsági Önkormányzati Társaság felkérést kapott egy workshop vezetésére is. A rendezvény fő témaköre a polgári elköteleződés valamint a női-férfi egyenjogúság ügyének előremozdítása, a diszkrimináció csökkentése lesz. A konferencia céljai között szerepel, hogy a politikai szereplők megfelelő partnernek tekintsék az ifjúságot, s legyen súlya a fiatalok szavának. Ennek érdekében a hivatalnokok, intézmények képviselői hangsúlyozottan egyenrangú félként fognak a fiatalokkal együtt részt venni a műhelymunkákban. A különböző műhelyekben a résztvevők kijelölik azokat a közös célokat, melyeket saját térségükben meg kívánnak valósítani az ifjúsági művelődési házak eszközeivel. E célok kitű-

zéséhez adhat nemzetközi dimenziót a magyar részvétel is, a tapasztaltakat helyi társadalmukban hasznosíthatják aktív fiataljaink.

A szakmai program zárásaként este vendéglátóinkkal kötetlen beszélgetést folytattunk a közművelődés francia és magyarországi alapértékeiről, gyakorlatáról, tapasztalatairól.

3. nap

Mivel tanulmányutunk központja Strasbourg, ezért nem hagyhattuk ki a programból az Europe Direct hálózat helyi központját, ahol Nina Christensen, az intézmény igazgatója fogadott minket. Ismertette az intézmény létrehozásának történetét, melynek az volt a célja, hogy közelebb hozzák a polgárokhoz az Európai Unió intézményeit. Az információátadás változatossága érdekében kiállításokat, előadásokat, kreatív társasjátékokat, vetélkedőket is szerveznek.

Ezután a Strasbourgtól 60 kilométerre, délre található Marckolsheimbe utaztunk, ahol a La Bouilloire (magyarul „vízforráló”) elnevezésű integrált közösségi intézménnyel ismerkedtünk meg közelebről. A vízforráló elnevezés a helybeliek aktivizálására, a kulturális élet felpozíciójára utal. Az intézmény három funkciót fog össze. Egyrészt helyet és szakmai háttérbiztosítást a területi animációs

A Maison Culturelle de Marckolsheim karakteres épületegyüttese

Lauterbourg vitorlás központja

hálózatnak (Réseau Animation Intercommunale). Emellett az épületben található a 4500 fős kisváros ifjúsági és művelődési háza, valamint egy térségi feladatokat ellátó könyvtár-médiatár is. Az animátori hálózat vezetőjétől, Valerie Bequet-től megtudtuk, hogy a hálózat 1998-ban jött létre, jelenleg feladatellátási körébe 17 település tartozik, melyet hét alkalmazottal látnak el. Feladataik közé tartozik a 10-25 éves fiatalok szociokulturális nevelése, különféle sporttevékenységek megszervezése, a prevenció, a fiatalok aktív állampolgárságra nevelése és az elköteleződésük erősítése, különféle fesztiválok lebonyolítása, illetve a települések egyesületeinek mentorálása is. Emellett a térség szociális és szolidáris gazdaságfejlesztési projektjeivel is foglalkoznak. A hálózat éves költségvetése 369 930 Euro, melynek 89 %-a állami támogatásból származik. Az animátori hálózat mellett a La Bouilloire helyet biztosít Marckolsheim ifjúsági és művelődési házában is, melyet Elzász legrégebbi, 1947-ben alapított közművelődési célú egyesülete üzemeltet, mondta el Audrey Rosenfelder, az intézmény vezetője. Az egyesületnek jelenleg 50 önkéntese, 63 tagja, valamint 30 foglalkozásvezetője van. Mindennek modern, korszerű és minden igényt kielégítő helyszínt biztosít az önkormányzat által három éve felújított és kibővített, 1850 m² alapterületű épület.

4. nap

Május 8. Franciaország szempontjából jelentős dátum, hiszen nemzeti ünnepüként emlékeznek ezen a napon a második világháború befejezésére.

Úti célunk az ország észak-keleti határában fekvő, közel 2300 fős lakosságot számláló Lauterbourg vitorlasközpontja, melyet a helyi ifjúsági egyesület működtet önkénteseivel és egy animátorral. Az egyesület tagja az Ifjúsági- és Közművelődési Házak megyei szövetségének, fő tevékenységi területük az ifjúsági és gyermekfoglalkozások animálása, valamint nyári táborok és kirándulások szervezése. A település külterületén lévő kavicsbánya tónál kialakított létesítmény táborozó csoportok befogadását is lehetővé teszi, ez is hozzájárul ahhoz, hogy a helyszín a megye fiataljai számára kedvelt találkozási pont legyen. A létesítmény-együttes rendszerint az

áprilistól októberig tartó időszakban fogadja látogatóit. Akik kedvet kapnak hozzá, azok segítségére áll a központ ifjúsági animátora. Látogatásunk alkalmával négy lelkes önkéntes fiatal is jelen volt, akik örömmel fogadtak bennünket, és közvetlen partnerek voltak a későbbi beszélgetéseknél. Találkoztunk Lauterbourg alpolgármesterével is, aki egyben a helyi ifjúsági egyesület elnöke. A két feladatkör esetleges ellentétének feloldására nem sikerült még megoldást találnia, az ifjúság mobilizációja nehezíti a vezetői utánpótlás nevelést a helyi egyesületben. Az egyesület közel négyszáz fős tagsággal bír a legkisebbektől a legidősebb korosztályig, legtöbben a középkorúak vannak. A településen gyermekönkormányzat is működik, fő céljuk, hogy motiválják korosztályukat a tenni akarásra, valamint, hogy a helyi önkormányzat ifjúsági ügyekért felelős kérdéseiben az érintett réteg is megszólítható legyen.

Visszatérve a szállásra, az esti beszélgetés során a tapasztalatok konklúziója, az itthoni helyzetekkel való összehasonlítás került előtérbe. A résztvevők az elzászi rendszer és a dél-franciaországi régió szoros és lazább működési formáit, azok előnyeit és esetleges hátrányait boncolgatták annak érdekében, hogy a hazai fejlődés útjának lehetőségeit keressék.

A nap zárásaként búcsút vettünk Philippe Stenger házigazdánktól, majd megköszöntük a rendkívül változatos tevékenységeket bemutató tanulmányút programjának összeállítását. Októberben a Nemzeti Művelődési Intézet és a Gyermek- és Ifjúsági Önkormányzati Társaság fiatalokból álló küldöttséggel tér vissza Franciaországba az Ifjúsági- és Művelődési Házak Szövetségének nemzeti konventjére.

BALOGHNÉ URACS MARIANNA: 25 éve dolgozom a közművelődésben, ebből 24 évet Pápán, a Jókai Mór Művelődési Központban töltöttem művelődésszervezőként, szakmai csoportvezetőként majd igazgatóként. Itt legszívesebben színházi előadások szervezésével, a színházi nevelés és a drámapedagógia különböző területeivel foglalkoztam. Dolgoztam a felnőttképzésben, elsősorban hátrányos helyzetűeknek szóló, kompetenciafejlesztő képzéseket szerveztem. Foglalkoztam a közösségek fejlesztésével, a generációk közötti együttműködések segítségével, a közösségek szerepének erősítésével a helyi értékek átörökítése terén. Részt vettem a Pápai járás szervezeteit összefogó Civil Háló Szövetség valamint egy civil információs és tanácsadó iroda létrehozásában és működtetésében, ennek érdekében pályázatok elkészítésében és megvalósításában, valamint több olyan programban, amely az önkéntesség elterjesztésére irányult. 2015 januárja óta dolgozom a Nemzeti Művelődési Intézet Veszprém Megyei Irodájában területi koordinátorként.